

Cansu ŞAHİN

**SOSYAL RİSK İLKESİ IŞIĞINDA
DOĞAL AFETLER, TOPLANTI VE GÖSTERİ
YÜRÜYÜŞLERİ İLE TERÖR OLAYLARINDAN
KAYNAKLI ZARARLARIN TAZMİNİ**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İDARENİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

1. İdarenin Sorumluluğu.....	5
1.1. İdarenin Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi.....	7
1.1.1. Fransız Hukukunda Gelişimi.....	7
1.1.2. Türk Hukukunda Gelişimi.....	8
1.2. İdarenin Sorumluluğunun Unsurları.....	9
1.2.1. İdari Fiil.....	10
1.2.2. Zarar.....	11
1.2.2.1. Zarar Kavramı.....	11
1.2.2.2. Zararın Özellikleri.....	12
1.2.2.2.1. Zararın Meşruluğu.....	12
1.2.2.2.2. Gerçek ve Kesin Bir Zarar.....	13
1.2.2.2.3. Zararın Parayla Ölçülebilir Olması.....	14
1.2.3. İlliyet Bağı.....	14
1.2.4. Kusur.....	15
1.3. İdarenin Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Durumlar.....	15
1.3.1. Zarar Görenin Davranışı.....	16
1.3.2. Üçüncü Kişinin Davranışı.....	17
1.3.3. Mücbir Sebep.....	18

1.3.4. Beklenmeyen Durum	19
1.4. Devletin Kamusal Faaliyetlerden Kaynaklı Özel Sorumluluğu.....	20
1.4.1. Yasama Faaliyetlerinden Kaynaklı Sorumluluk.....	20
1.4.2. Yargı Faaliyetlerinden Kaynaklı Sorumluluk	21
2. İdarenin Kusur Sorumluluğu	23
2.1. Kusur Kavramı	23
2.2. İdarenin Kusur Sorumluluğunun İncelenmesi	23
2.2.1. Hizmet Kusuru	24
2.2.2. Hizmet Kusurunun Özellikleri.....	24
2.2.3. Hizmet Kusurunun Sebepleri.....	26
2.2.3.1. Hizmetin Geç İşlenmesi	26
2.2.3.2. Hizmetin Kötü İşlenmesi	27
2.2.3.3. Hizmetin Hiç İşlenmemesi	28
2.2.4. Kişisel Kusur.....	30
2.3. Hizmet Kusuru ile Kişisel Kusurun Karşılaştırması.....	32
3. İdarenin Kusursuz Sorumluluğu	33
3.1. İdarenin Kusursuz Sorumluluğunun Oluşumunun Tarihçesi	34
3.2. Kusursuz Sorumluluğun Özellikleri	35
3.3. Kusursuz Sorumluluğun Dayandığı İlkeler.....	36
3.3.1. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik	37
3.3.2. Sosyal Risk İlkesi	38
3.3.3. Genel Olarak Risk İlkesi ve Özellikleri	39
3.4. Risk İlkesinin Ortaya Çıktığı Durumlar.....	40
3.4.1. Tehlikeli Şeyler.....	40
3.4.1.1. Patlayıcı Maddeler	41
3.4.1.2. Ateşli Silahlar	42
3.4.1.3. Tehlikeli Bayındırlık Eserleri	44
3.4.1.4. Kan Ürünleri.....	45
3.4.1.5. İdarenin Taşıtları	46
3.4.2. Tehlikeli Durumlar.....	46

3.4.3. Tehlikeli Yöntemler.....	47
3.4.4. Mesleki Riskler	48
3.4.5. Kamu Hizmetine Geçici İştirak.....	49
3.5. Risk İlkesi ile Sosyal Risk İlkesinin Karşılaştırması	51

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL RİSK İLKESİNİN ANLAMI VE KAPSAMI

1. Sosyal Risk İlkesi	53
1.1. Sosyal Risk Kavramı.....	53
1.2. Sosyal Risk İlkesinin Tanımı	54
1.3. Sosyal Risk İlkesinin Tarihi Gelişimi.....	56
1.3.1. Fransız Hukukunda Gelişimi	56
1.3.2. Türk Hukukunda Gelişimi	57
1.4. Sosyal Risk İlkesinin Özellikleri	58
1.4.1. Zarar ile İdare'nin Fiili Arasındaki İliyet Bağının Durumu ..	58
1.4.2. Zararın Toplumsal Yaşamın Kaçınılmaz Neticesi Olması.....	60
1.4.3. Zararın Önlenemeyen Bir Tehlike Sonucunda Oluşması	61
1.4.4. Özel ve Olağandışı Bir Zarar	62
2. İdarenin Sorumluluğunu Doğuran Unsurların Sosyal Risk İlkesi Açısından İncelenmesi	62
2.1. Fiil.....	62
2.2. Zarar	64
2.3. Kusur.....	66
2.4. İliyet Bağı	66
3. Sosyal Risk Sorumluluğunun İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Haller Açısından Değerlendirilmesi.....	68
3.1. Beklenmeyen Hal	68
3.2. Mücbir Sebep	70
3.3. Üçüncü Kişinin Davranışı.....	73

3.4. Zarar Görenin Davranışı	74
------------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL RİSK İLKESİNİN UYGULANMASI

1. Sosyal Risk İlkesinin Ortaya Çıktığı Alanlar.....	77
1.1. Terör Olayları.....	77
1.2. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri	78
1.3. Doğal Afetler	79
2. Sosyal Risk İlkesinin Uygulamadaki Görünümü.....	81
2.1. Terör Olaylarından Sorumluluk.....	81
2.1.1. Fransız Hukukunda Uygulaması	81
2.1.2. Türk Hukukunda Uygulaması	83
2.1.2.1. Danıştay'ın 1990 Öncesi Yaklaşımı	83
2.1.2.2. Danıştay'ın 1990 Sonrası Yaklaşımı	84
2.1.2.3. Sosyal Risk İlkesinin AYİM Kararları Yönünden İncelenmesi.....	88
2.1.2.4. 5233 sayılı Kanun Uygulaması.....	90
2.2. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerinden Kaynaklı Sorumluluk	91
2.2.1. Fransız Hukukunda Uygulaması	92
2.2.2. Türk Hukukunda Uygulaması	93
2.2.2.1. Danıştay Kararları Yönünden İncelenmesi	94
2.2.2.1.1. Danıştay'ın Kusur Sorumluluğu Esasına İlişkin Kararları	94
2.2.2.1.2. Danıştay'ın Kusursuz Sorumluluk Esasına İlişkin Kararları	96
2.3. Doğal Afetlerden Kaynaklı Sorumluluk	98
2.3.1. Fransız Hukukunda Uygulaması	99
2.3.2. Türk Hukukunda Uygulaması	100

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL RİSK İLKESİNDEN KAYNAKLI ZARARLARIN TAZMİNİ

1. Terör Olaylarından Kaynaklı Zararların Tazmini	108
1.1. 5233 Sayılı Kanun Kapsamına Giren Zararlar.....	109
1.2. 5233 Sayılı Kanun Kapsamına Girmeyen Zararlar	110
1.3. 5233 Sayılı Kanun Uyarınca Zararların Tazmin Usulü	111
1.3.1. Zarar Tespit Komisyonları.....	112
1.3.2. Zararın Tespit Edilmesi.....	113
1.3.3. Sulhname Tasarısı	114
1.4. Terör Olaylarından Kaynaklı Zararların Tam Yargı Davası ile Giderilmesi.....	115
1.5. Terör Olaylarından Kaynaklı Zararlar Nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ne Yapılan Başvurular	116
1.6. Terör Olaylarından Kaynaklı Zararlar Nedeniyle AİHM'e Yapılan Başvurular	119
2. Toplantı Gösteri Yürüyüşlerinden ve Doğal Afetlerden Kaynaklı Zararların Tazmini	121
2.1. Zararlardan Sorumlu İdarenin Tespiti.....	123
2.2. Zararın Sorumlu İdareden Talebi ve Tazminat Davası.....	124
2.3. Zararın Giderilmesinde Uygulanan İlkeler	125
2.3.1. Nakden Tazmin İlkesi.....	125
2.3.2. İdarenin Sorumlu Olduğu Tutardan Fazlasına Hükmedilemeyeceği Kuralı.....	126
2.3.3. İstemle Bağlılık İlkesi.....	127
2.3.4. Tam Tazmin İlkesi	128
2.4. Zarar ve Tazminat Hesabı	129
2.4.1. Maddi Zararların Hesaplanması.....	129
2.4.2. Manevi Zararların Hesaplanması.....	131
2.5. Tazminat Şeklinin Belirlenmesi	132
2.5.1. Sermaye Şeklinde Tazminat	132

2.5.2. İrat Şeklinde Tazminat.....	132
SONUÇ	135
KAYNAKÇA.....	139